

Белорусский государственный университет
Филологический факультет
Кафедра теоретического и славянского языкознания

Аннотация к магистерской диссертации

“МЕЖЪЯЗЫКОВЫЕ РУССКО-АНГЛИЙСКИЕ
ПАРАЛЕКСИЧЕСКИЕ СООТВЕТСТВИЯ: ИСТОЧНИКИ И ТИПЫ
ОНОМАСИОЛОГИЧЕСКИХ И СЕМАНТИКО-
ПРАГМАТИЧЕСКИХ РАЗЛИЧИЙ”

Макаренко Мария Михайловна
специальность 1-21 80 05 Теория языка

Научный руководитель
д.ф.н., профессор Мечковская Нина Борисовна

Минск
2016 год

РЕФЕРАТ

Магистерская диссертация «Межъязыковые русско-английские паралексические соответствия: источники и типы ономаσιологических и семантико-прагматических различий»: 87 с., 6 глав, 62 источника

Ключевые слова: МЕЖЪЯЗЫКОВЫЕ ПАРОНИМЫ, «ЛОЖНЫЕ ДРУЗЬЯ ПЕРЕВОДЧИКА», ПАРАЛЕКСИЧЕСКИЕ СООТВЕТСТВИЯ, ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ, ТЕРМИНОЭЛЕМЕНТ, СЕМАНТИЧЕСКАЯ ДИВЕРГЕНЦИЯ, ПРАГМАТИЧЕСКИЕ РАЗЛИЧИЯ, ПАРАЛЕКСИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ, СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ ГНЕЗДО, ЛАТИНИЗМ, ГРЕЦИЗМ, ГАЛЛИЦИЗМ, НЕОЛОГИЗМ, СЕМАНТИКО-СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ АДАПТАЦИЯ.

Объект исследования: относительно схожие в плане выражения, но различные в плане содержания паралексические русско-английские соответствия.

Цель исследования: выявление и характеристика типов различий между английскими и русскими паралексическими соответствиями в их лексико-семантических свойствах (в семантике, прагматике, а также в деривационной и фразеологической активности).

Методы исследования: метод компонентного анализа (применяется в процессе сопоставления семантических структур паралекс); метод контекстуального анализа (используется для иллюстрации прагматических различий), метод анализа словарных дефиниций, метод сопоставительного анализа, метод семантико-стилистического анализа, метод частотного анализа.

Результаты исследования: 1) обнаружено, что основными причинами возникновения межъязыковых паронимических соответствий являются заимствование слов из другого языка в одном или части его значений или самостоятельное развитие семантических, прагматических и ономаσιологических характеристик слов в другом языке; 2) установлено, что большинство латинских и греческих паралекс заимствованы в английский язык непосредственно из языка источника с сохранением полисемии основы, в то время как русские соответствия заимствуются в одном значении и теряют мотивированность; 3) выявлена высокая словообразовательная активность и ассимилированность латинских и греческих паралекс в обоих языках и очень низкая соответствующая активность галлицизмов.

Актуальность исследования связана с растущей потребностью в специалистах по межкультурной коммуникации, потребностями лингвистики (включая лексикографию), лингводидактики, переводческой практики в сопоставительных исследованиях русского и английского языков.

Область применения: материалы и выводы исследования могут быть использованы в курсах лексикологии, типологии русского и английского языков, общего языкознания и в дальнейших исследованиях межъязыковой паронимии.

РЭФЕРАТ

Магістэрская дысертацыя “Межмоўныя руска-англійскія паралексічныя адпаведнасці: крыніцы і тыпы анамасіялагічных і семантыка-прагматычных адрозненняў»: 87 с., 6 ч., 62 крыніцы

Ключавыя словы: МЕЖМОЎНЫЯ ПАРОНІМЫ, «ПАМЫЛКОВЫЯ СЯБРЫ ПЕРАКЛАДЧЫКА», ПАРАЛЕКСІЧНЫЯ АДПАВЕДНАСЦІ, ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІЗМ, ТЭРМІНАЭЛЕМЕНТЫ, СЕМАНТЫЧНАЯ ДЫВЕРГЕНЦЫЯ, ПРАГМАТЫЧНЫЯ АДРОЗНЕННІ, ПАРАЛЕКСІЧНЫЯ АДНОСІНЫ, СЛОВАЎТВАРАЛЬНАЕ ГНЯЗДО, ЛАЦІНІЗМ, ГРЭЦЫЗМ, ГАЛЛІЦЫЗМ, НЕАЛАГІЗМ, СЕМАНТЫКА-СЛОВАЎТВАРАЛЬНАЯ АДАПТАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: адносна падобныя ў плане выражэння, але розныя па зместу паралексічныя руска-англійскія адпаведнасці.

Мэта даследавання: выяўленне і характарыстыка тыпаў адрозненняў паміж англійскімі і рускімі паралексічэскімі адпаведнасцямі ў іх лексіка-семантычных уласцівасцях (у семантыцы, прагматыцы, а таксама ў дэрывацыйнай і фразеалагічнай актыўнасці).

Метады даследавання: метады кампанентнага аналізу (ужываецца ў працэсе супастаўлення семантычных структур паралекс); метады кантэкстуальнага аналізу (выкарыстоўваецца для ілюстрацыі прагматычных адрозненняў); метады аналізу слоўнікавых дэфініцый; метады супастаўляльнага аналізу; метады семантыка-стылістычнага аналізу; метады частотнага аналізу.

Вынікі даследавання: 1) выяўлена, што асноўнымі прычынамі ўзнікнення міжмоўных паранімічных адпаведнікаў з'яўляецца запазычанне слоў з іншай мовы ў адным або часткі яго значэнняў або самастойнае развіццё семантычных, прагматычных і анамасіялагічных характарыстык слоў у іншай мове; 2) устаноўлена, што большасць лацінскіх і грэчаскіх паралекс запазычаны ў ангельскую мову непасрэдна з мовы крыніцы з захаваннем шматзначнасці асновы, у той час як рускія адпаведнасці запазычаюцца ў адным значэнні і губляюць матываванасць; 3) выяўлена высокая словаўтваральнай актыўнасць і асіміліраванасць лацінскіх і грэчаскіх паралекс ў абодвух мовах і вельмі нізкая адпаведная актыўнасць галіцызмаў.

Актуальнасць даследавання звязана з патрэбамі лінгвістыкі (уклучаючы лексікаграфію), лінгвадыдактыкі, перакладчыцкай практыкі ў супастаўляльных даследаваннях лексічных сістэм рускай і ангельскай моў.

Вобласць ужывання: матэрыялы і вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў курсах лексікалогіі, тыпалогіі рускай і англійскай моў, агульнага мовазнаўства і ў далейшых даследаваннях міжмоўнай параніміі.

ABSTRACT

Master's thesis "Interlingual Russian-English paralexical units: the sources and types of onomasiological and semantico-pragmatic differences": 87 p., 6 ch., 62 sources

Keywords: INTERLINGUAL PARONYMS, "FALSE FRIENDS OF A TRANSLATOR", PARALEXICAL CORRESPONDENCES, INTERNATIONALISM, TERMINOLOGY, SEMANTIC DIVERGENCE, PRAGMATIC DIFFERENCES, PARALEXICAL RELATIONS, WORD-FORMING GROUP, LATIN LOANWORD, GREEK LOANWORD, GALLICISMS, NEOLOGISM, SEMANTIC-DERIVATIONAL ADAPTATION.

The object of the study is paralexical Russian-English correspondences which are relatively similar in terms of expression but different in terms of the content.

The purpose of the research is to identify and characterize the types of differences between the English and Russian paralexical correspondences in their lexico-semantic properties (semantic, pragmatic, as well as the derivational and phraseological activity).

The methods of the research: the component analysis method (used during the comparison of the semantic structures of paralexical units); the contextual analysis method (used to illustrate the pragmatic differences), the method of analysis of dictionary definitions, the comparative analysis method, the semantic and stylistic analysis method, the frequency analysis method.

The following results have been obtained: 1) it has been found that the main causes of interlingual correspondences occurrence are borrowing words from another language in one of its meanings or the independent development of semantic, pragmatic and onomasiological characteristics of the words in another language; 2) it has been discovered that the majority of Latin and Greek paralexical units are borrowed in English language directly from the source to the preservation of the foundations of polysemy while Russian correspondences are borrowed in one meaning and they have lost motivation; 3) it has been found that Latin and Greek paralexical units show high degree of the word-formation activity and assimilation while the corresponding activity of Gallicisms is very low.

The research is related to the needs of linguistics (including lexicography), translation practice in comparative studies of lexical systems of Russian and English languages.

Research materials and the results of the study can be used in courses of lexicology, typology of Russian and English languages, general linguistics and in further studies of interlingual paronymy.